

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 5 Απριλίου 2017, με την εξής σύνθεση: Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Ιωάννης Σαρμάς, Σωτηρία Ντούνη, Χρυσούλα Καραμαδούκη, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού και Αγγελική Μαυρουδή, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ελένη Λυκεσά, Ευαγγελία-Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία-Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά, Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφianού, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Βασιλική Προβίδη (εισηγήτρια), Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης, Ειρήνη Κατσικέρη, Γεωργία Παπαναγοπούλου και Νεκταρία Δουλιανάκη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Μιχαήλ Ζυμής.

Για να δικάσει την, από 8 Μαΐου 2015 (αριθμ. κατάθ. .../11.5.2015), αίτηση της Ναυτικής Εταιρείας, με την επωνυμία «...», που εδρεύει στο ... (οδός ... και ...) και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία παραστάθηκε δια του πληρεξουσίου δικηγόρου της Χαράλαμπου Μπουκουβάλα (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 20161).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο εκπροσωπεί νόμιμα ο Υπουργός Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη.

Με την αίτηση αυτή η αιτούσα επιδιώκει την αναίρεση της 631/2015 απόφασης του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο της αιτούσας, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της και

Τον Γενικό Επίτροπο Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 5.4.2017 γνώμη του και πρότεινε, επίσης, την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, με παρόντες τους Δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από την Αντιπρόεδρο Χρυσούλα Καραμαδούκη (ήδη Γενική Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο) και τους Συμβούλους Ασημίνα Σαντοριναίου, Ελένη Λυκεσά, Σταμάτιο Πουλή, Βιργινία Σκεύη, Βασιλική Σοφιανού και Γεωργία Παπαναγοπούλου, που είχαν κώλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981), καθώς και τη Σύμβουλο Νεκταρία Δουλιανάκη, που αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 1968/1991.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο

Αποφάσισε τα εξής :

1. Η κρινόμενη αίτηση για αναίρεση της 631/2015 απόφασης του Ι Τμήματος, όπως οι λόγοι αυτής διευκρινίζονται με το από 10.4.2017 παραδεκτώως κατατεθέν υπόμνημα, έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και κατά λοιπά νομότυπα. Επομένως, αφού καταβλήθηκε και το ελάχιστο προβλεπόμενο για την παραδεκτή συζήτησή της παράβολο (βλ. .... σειράς Θ διπλότυπο είσπραξης τύπου Α της Δ.Ο.Υ. ...), κατ' άρθρο 73 παρ.3 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (ν. 4129/2013-Α' 52), πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητά της.

2. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Ι Τμήμα με την προσβαλλόμενη απόφασή του δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, τα πραγματικά περιστατικά στις σκέψεις 3 έως 5 που ακολουθούν.

3. Με την .../9.6.2004 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εγκρίθηκε η υπαγωγή του υποέργου .../3 «Εκσυγχρονισμός του αλιευτικού σκάφους «....» της εταιρείας ...» στο Μέτρο 2.2. του Ε.Π.ΑΛ. 2000-2006 για χορήγηση κοινοτικής και εθνικής οικονομικής ενίσχυσης, με τελικό αποδέκτη την αιτούσα ναυτική εταιρεία, συνολικού επιλέξιμου κόστους επένδυσης ύψους 486.929,30 ευρώ και μέγιστο ύψος της οικονομικής ενίσχυσης 194.771,72 ευρώ (αντιστοιχούσα στο 40% της συνολικής επένδυσης). Για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου υπεγράφη μεταξύ της ήδη αιτούσας ναυτικής εταιρείας και της Νομαρχιακής Υπηρεσίας Αλιείας ... η από 1.7.2004 Σύμβαση Συνεργασίας, με την οποία η πρώτη δεσμεύτηκε να εκτελέσει το υποέργο σύμφωνα με τα οριζόμενα στην αίτησή της, στην απόφαση υπαγωγής

και στην εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Μεταξύ των άλλων δεσμεύθηκε να αλιεύει με το εκσυγχρονισμένο σκάφος και να εξασφαλίζει τον εφοδιασμό των αγορών της Ε.Ε. με αλιευτικά προϊόντα για χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε ετών από την ημερομηνία βεβαίωσης ολοκλήρωσης του σχεδίου και να μην πωλήσει το εκσυγχρονισμένο σκάφος, πλην ανωτέρας βίας και μόνο μετά από προηγούμενη έγκριση της αντισυμβαλλόμενης υπηρεσίας, πριν περάσει πενταετία από την ημερομηνία βεβαίωσης ολοκλήρωσης του σχεδίου. Επιπλέον δεσμεύθηκε όπως παραμένει το εκσυγχρονισμένο σκάφος στην αλιεία μέχρι 30.12.2009.

4. Μετά την ολοκλήρωση του εκσυγχρονισμού του σκάφους και την καταβολή σ' αυτήν του ποσού της ενίσχυσης (απόφαση χορήγησης .../5.5.2005), τρίτη εταιρεία η «...» υπέβαλε στις 27.6.2005 αίτηση προς τη Διεύθυνση Αλιείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ... προκειμένου να εγκριθεί η μεταβίβαση σ' αυτήν της κυριότητας του εκσυγχρονισμένου αλιευτικού σκάφους καθώς και η μετονομασία αυτού. Με την .../30.6.2005 απόφαση του Νομάρχη ... χορηγήθηκε η ζητούμενη έγκριση και η μεταβίβαση ολοκληρώθηκε στις 18.7.2005. Ακολούθως και χωρίς να τηρηθεί η διαδικασία μεταβολής του φορέα υλοποίησης της επένδυσης και τροποποίησης της απόφασης υπαγωγής, υπεγράφη η από 30.6.2005 σύμβαση συνεργασίας μεταξύ της Νομαρχιακής Υπηρεσίας Αλιείας ... και της εταιρείας «...», η τελευταία δε αυτή εταιρεία δεσμεύθηκε να ολοκληρώσει, καθ' υποκατάσταση της αρχικώς υπόχρεης εταιρείας, τις υποχρεώσεις από την απόφαση υπαγωγής.

5. Κατά το χρονικό διάστημα από 2-6.6.2007, Ελεγκτές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - Γεν. Δ/ση Ναυτιλιακών Υποθέσεων και Αλιείας, διενήργησαν

Απόφαση 735/2020

έλεγχου στο εν λόγω Επιχειρησιακό Πρόγραμμα προκειμένου να διαπιστώσουν την τήρηση των διατάξεων του Κανονισμού 438/2001 και αν το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος λειτουργεί αποτελεσματικά. Από τον έλεγχο αυτό, όπως το οικείο πόρισμα αποτυπώθηκε στην 2007/... τελική έκθεση ελέγχου, διαπιστώθηκε ότι το σκάφος για το οποίο το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (Χ.Μ.Π.Α.) κατέβαλε ενίσχυση για εκσυγχρονισμό πωλήθηκε στις 6.7.2005, κατά παράβαση των υποχρεώσεων του τελικού δικαιούχου, που όφειλε να μην πωλήσει το σκάφος, πλην ανωτέρας βίας, έως 30.4.2009, σύμφωνα με τον όρο 2 παρ.12 της από 1.7.2004 σύμβασης συνεργασίας. Σύμφωνα με την έκθεση ελέγχου η ενίσχυση που δηλώθηκε προς την Επιτροπή είχε υπερεκτιμηθεί κατά το ποσό των 160.890,45 ευρώ, που αφορά τη συνδρομή από το Χ.Μ.Π.Α., το οποίο έπρεπε να αφαιρεθεί από την αίτηση περάτωσης και να ανακτηθεί από τον τελικό δικαιούχο. Αντιρρήσεις της ήδη αιτούσας κατά της ανωτέρω έκθεσης ελέγχου απορρίφθηκαν με την απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης, με την οποία επιβλήθηκε σ' αυτήν η επιστροφή του ποσού της ενίσχυσης των 183.874,90 ευρώ, ήτοι 160.890,45 ευρώ από Χ.Μ.Π.Α. και 22.984,35 ευρώ από εθνικούς πόρους του ΠΔΕ, ως αχρεωστήτως καταβληθέντος ενόψει της μεταβίβασης του σκάφους πριν την παρέλευση πενταετίας και συνακόλουθης παράβασης των διατάξεων της διέπουσας την εκτέλεση του υποέργου, νομοθεσίας.

6. Με την προσβαλλόμενη 631/2015 απόφαση του Ι Τμήματος απορρίφθηκε έφεση της ήδη αιτούσας κατά της .../7.6.2011 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, με την οποία αυτή υποχρεώθηκε να επιστρέψει το συνολικό ποσό των 183.874,80 ευρώ

(160.890,45 ευρώ αντιστοιχεί στο Χ.Μ.Π.Α. και 22.984,35 ευρώ αντιστοιχεί σε εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων), που φέρεται ότι έλαβε αχρεώστητα από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους κατά την εκτέλεση του υποέργου με κωδικό ΟΠΣ .../3 «Εκσυγχρονισμός του αλιευτικού σκάφους ...» της πράξης «Εκσυγχρονισμός των υπαρχόντων εν ενεργεία Αλιευτικών σκαφών» του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιεία 2000-2006.

7. Ειδικότερα, με την προσβαλλόμενη απόφαση του Τμήματος κρίθηκαν τα εξής: (α) Η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης περιλαμβάνει επαρκή αιτιολογία, αφού προσδιορίζονται σ' αυτήν με σαφήνεια οι συγκεκριμένοι όροι της χρηματοδότησης που παραβιάστηκαν ενώ γίνεται και ρητή παραπομπή στην έκθεση ελέγχου, όπου περιγράφονται με πληρότητα το ιστορικό και οι λόγοι ανάκτησης. (β) Η μεταβίβαση του εκσυγχρονισμένου σκάφους πραγματοποιήθηκε κατά παράβαση της οριζόμενης στις διατάξεις του άρθρου 23 παρ.3 της Κ.Υ.Α. 142932/28.8.2003, διαδικασίας, καθόσον η μεταβολή φορέα εκτέλεσης και υποκατάσταση νέου στις υποχρεώσεις του παλαιού, δεν εγκρίθηκε με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, αλλά από την αναρμόδια προς τούτο Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας ... . (γ) Δεν συντρέχει περίπτωση ανωτέρας βίας ώστε να ανασταλεί η υποχρέωση της ήδη αιτούσας να διατηρήσει στην κυριότητά της το εκσυγχρονισμένο σκάφος επί πενταετία, καθόσον η δυσχερής οικονομική κατάσταση, την οποία επικαλέστηκε, λόγω της αιφνίδιας λήξης της συνεργασίας της με ιδιωτική Τράπεζα, ανάγεται στη συνήθη επιχειρηματική της δραστηριότητα και το συναλλακτικό της κίνδυνο και δεν στοιχειοθετεί απρόβλεπτο γεγονός που δεν μπορούσε να αποτραπεί με μέτρα άκρας επιμέλειας. (δ) Η ανάκτηση του ποσού της χρηματοδότησής της στο

Απόφαση 735/2020

πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιεία 2000-2006 δεν παραβιάζει την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, διότι η έγκριση από τη Νομαρχιακή Διεύθυνση Αλιείας για τη μεταβίβαση του σκάφους της, που μεσολάβησε, δεν μπορούσε να δημιουργήσει σ' αυτήν εύλογη πεποίθηση για την αναστολή των υποχρεώσεών της από την ένταξη στο εν λόγω Πρόγραμμα για λόγους ανωτέρας βίας, αφού η προαναφερόμενη υπηρεσία ήταν αρμόδια μόνο για την παροχή έγκρισης για τη μεταβίβαση του αλιευτικού σκάφους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του π.δ/τος 261/1991. Ως εκ τούτου στο μέτρο που, κατά παράβαση των υποχρεώσεών της, η εκκαλούσα δεν τήρησε την προβλεπόμενη από την Κ.Υ.Α. 142932/28.8.2003 διαδικασία, η τυχόν εμπιστοσύνη της δεν παρίσταται δικαιολογημένη.

8. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία 2000-2006» καταρτίστηκε ως Πρόγραμμα του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ) με χρηματοδοτική συνδρομή από το Χ.Μ.Π.Α., το οποίο εγκρίθηκε με την Ε (2001) 817/28.3.2001 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το Πρόγραμμα αυτό, ακολουθώντας τις κατευθύνσεις που περιγράφονται στους Κανονισμούς 1260/1999, 1263/1999, 2371/2002 και 2792/1999, όπως αυτός εν συνεχεία τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 2369/2002, προέβλεπε Μέτρα Διαρθρωτικής Πολιτικής στον τομέα της Αλιείας, μεταξύ των οποίων και το Μέτρο 2.2. «Εκσυγχρονισμός των υπαρχόντων εν ενεργεία αλιευτικών σκαφών». Για την εφαρμογή του εν λόγω Μέρους στην εθνική έννομη τάξη, εκδόθηκε, μεταξύ άλλων, και κατ' επίκληση των διατάξεων του άρθρου 35 του ν.3016/2002 « Εφαρμογή κρατικών ενισχύσεων» (ΦΕΚ Α' 110), η 142932/7.8.2003 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και

Αποκέντρωσης και Γεωργίας «Αντικατάσταση της αριθμ.265679/18.12.2001 κοινής Υπουργικής απόφασης όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σχετικά με τον καθορισμό διαδικασιών, προϋποθέσεων και δικαιολογητικών υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων/ενεργειών των Τομέων της Θαλάσσιας Αλιείας, Υδατοκαλλιέργειών και Εσωτερικών Υδάτων, Εμπορίας και Μεταποίησης Προϊόντων αυτών στον Καν.(ΕΚ) 2792/99 καθώς και καταβολής των οικονομικών ενισχύσεων στους τελικούς αποδέκτες» (ΦΕΚ Β', 1224/28.8.2003), η οποία ίσχυε κατά το επίδικο χρονικό διάστημα. Με την απόφαση αυτή ορίστηκαν τα εξής: **Άρθρο 1:** «Στην παρούσα Απόφαση υπάγονται όλες οι επενδύσεις που αφορούν τους Τομείς της Αλιείας, της Υδατοκαλλιέργειας και Εσωτερικών Υδάτων, Μεταποίησης και Εμπορίας των προϊόντων αυτών και ειδικότερα τα παρακάτω μέτρα: ... Μέτρο 2.2. Εκσυγχρονισμός των υπαρχόντων εν ενεργεία αλιευτικών σκαφών ...», **Άρθρο 2:** Αρμόδιες Αρχές εφαρμογής, ότι: 1. Ως αρμόδια αρχή... ορίζεται ειδική Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας με τίτλο «ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΛΙΕΙΑΣ», η οποία εξασφαλίζει την αποτελεσματικότητα και την κανονικότητα της διαχείρισης και εφαρμογής του Ε.Π.ΑΛ 2000-2006. 2. Ως Τελικός Δικαιούχος κατά την έννοια του άρθρου 9 παραγ. ιβ. του Καν.1260/99 και του Συμπληρώματος Προγραμματισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας, ορίζονται : για τα μέτρα 2.1 ... και 2.2 ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ του ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2 του Ε.Π.ΑΛ. 2000-2006, η Διεύθυνση Θαλάσσιας Αλιείας της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας ... 3. Ως Αρμόδιες Υπηρεσίες για την παραλαβή και έλεγχο

Απόφαση 735/2020

πληρότητας των αιτήσεων και απαραίτητων δικαιολογητικών των Υποέργων ...ορίζονται οι αρμόδιες για θέματα Αλιείας Υπηρεσίες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ...», **Άρθρο 9:** «1. Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών... εκδίδεται Απόφαση ένταξης του έργου ... 6. Η αρμόδια Δ/ση της Γενικής Δ/σης Αλιείας με βάση την απόφαση ένταξης του έργου της Υπηρεσίας Διαχείρισης ..., προωθεί σχέδια αποφάσεων Υπουργού, ή εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου, για την υπαγωγή των υποέργων στα αντίστοιχα μέτρα του Προγράμματος. 7. ... 8. Στην απόφαση υπαγωγής προσδιορίζονται τα ακόλουθα: Τα πλήρη στοιχεία του φορέα και ο Α.Φ.Μ. ...Ο τίτλος του υποέργου ... Τα πλήρη στοιχεία του σκάφους που εκσυγχρονίζεται (για τα Μέτρα ... 2.2. ...) Το επιλέξιμο κόστος ... 9. Τα παραπάνω στοιχεία προσαρμόζονται ανάλογα με το περιεχόμενο του επενδυτικού σχεδίου, ενώ είναι δυνατή η προσθήκη και άλλων στοιχείων στα πλαίσια του Καν. (ΕΚ) 2792/99 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει ... 10. Με την έκδοση της Απόφασης Υπαγωγής, αναλαμβάνεται η δέσμευση για την καταβολή των οικονομικών ενισχύσεων, εφ' όσον πληρούνται οι όροι και προϋποθέσεις που αναφέρονται σ' αυτήν. 11. Η μη τήρηση των όρων χορήγησης της οικονομικής ενίσχυσης επισύρει την ανάκληση της απόφασης υπαγωγής ... 13. Αλλαγές στο σχέδιο μετά την απόφαση υπαγωγής του, τόσο στα στοιχεία του φορέα, όσο και στο χρηματοδοτικό σχήμα, αλλά και στα τεχνικά ή άλλα στοιχεία, αποτελούν αντικείμενο τροποποίησης της ανωτέρω απόφασης η οποία θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με το άρθρο 14 της παρούσας. 14. Οι αρμόδιες για θέματα Αλιείας, Υπηρεσίες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, αμέσως μετά την παραλαβή της Απόφασης Υπαγωγής των υποέργων, ενημερώνουν με συστημένη επιστολή τους Τελικούς Αποδέκτες και τους καλούν το αργότερο

εντός 15 ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή της επιστολής, για την αποδοχή της Απόφασης Υπαγωγής του υποέργου υπογράφοντας Σύμβαση Συνεργασίας (Υπόδειγμα) με τους όρους και τις προϋποθέσεις για την καταβολή των οικονομικών ενισχύσεων. Σε περίπτωση αθέτησης των όρων και προϋποθέσεων καταβολής των οικονομικών ενισχύσεων, καταγγέλλεται η Σύμβαση Συνεργασίας και ενημερώνεται ο Τελικός Δικαιούχος προκειμένου να προβεί στην ανάκληση της Απόφασης Υπαγωγής», **Άρθρο 12:** «1. Ο Τελικός Αποδέκτης υποχρεούται να υλοποιήσει το επενδυτικό σχέδιο σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην αίτηση μελέτη, στην απόφαση υπαγωγής και στη Σύμβαση Συνεργασίας μέσα στο χρονοδιάγραμμα όπως αυτό ορίζεται ...», **Άρθρο 14:** «1. Για οποιαδήποτε αλλαγή (τροποποίηση) από το εγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο (υπόεργο) αποδεκτή στα πλαίσια της Αλιευτικής Νομοθεσίας και των καθοριζομένων στην Απόφαση Ένταξης Έργου καθώς και στην Απόφαση Υπαγωγής Υποέργου, θα υποβάλλεται από τον Τελικό Αποδέκτη αίτηση τροποποίησης στη Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας ... 4. Ανάλογα με την έκταση και τη φύση τους οι τροποποιήσεις διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες: ... γ. Τροποποιήσεις που απαιτούν τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου ... 6. Για την έγκριση των τροποποιήσεων ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία: α. Η Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας υποχρεούται, εντός 20 ημερολογιακών ημερών το αργότερο, να τις διαβιβάσει με τις συνημμένες εκθέσεις και λοιπά δικαιολογητικά, στην αρμόδια Δ/νση της Γενικής Δ/νσης Αλιείας, μαζί με την αιτιολογημένη άποψή της ... για τροποποίηση ή μη του επενδυτικού σχεδίου ... β. Η αρμόδια Δ/νση της Γεν. Δ/νσης Αλιείας αξιολογεί την αίτηση τροποποίησης εντός 15 ημερολογιακών ημερών και είτε εισηγείται

Απόφαση 735/2020

στη Γνωμοδοτική Επιτροπή για την τροποποίηση ή μη του επενδυτικού σχεδίου για περιπτώσεις που απαιτείται τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου (περιπτώσεις της παραγρ.4γ) ..., **Άρθρο 23, ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΕΛΙΚΩΝ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:** «1. ... 3. Δεν επιτρέπεται η αλλαγή φορέα της επένδυσης πριν από την συμπλήρωση δεκαετίας. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η αλλαγή φορέα, πριν από τη δεκαετία: α) Για ειδικούς λόγους μετά από έγκριση του Υπουργείου Γεωργίας υπό την προϋπόθεση της ανάληψης από το νέο φορέα όλων των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα απόφαση και την απόφαση υπαγωγής, διατυπούμενου σχετικού όρου στη σύμβαση μεταβίβασης με αντίστοιχη αποδοχή του. ... γ) Σε περιπτώσεις εκσυγχρονισμού αλιευτικών σκαφών (Μέτρα 2.2. και 3.5) η αλλαγή φορέα μπορεί να γίνει μετά τη συμπλήρωση πενταετίας ... 5. Σε περίπτωση παράβασης των αναφερομένων στις προηγούμενες παραγράφους 2, 3 και 4 το Υπουργείο Γεωργίας δύναται να αποφασίζει την ανάκτηση των ενισχύσεων ...», **Άρθρο 26:** «1. Σε περίπτωση γεγονότων ανωτέρας βίας ή άλλων γεγονότων τα οποία σαφώς και αποδεδειγμένα βρίσκονται υπεράνω του ελέγχου και της ευθύνης του Τελικού Αποδέκτη ή του Τελικού Δικαιούχου, τότε αναστέλλεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Αποφάσεις υπαγωγής ή τις συμβατικές υποχρεώσεις στο μέτρο και στο χρόνο που αυτά τα γεγονότα ή περιστατικά παρεμποδίζουν την εκπλήρωσή τους. 2. Προς τούτο ο επικαλούμενος περιστατικό της παραπάνω κατηγορίας, υποχρεούται εντός είκοσι (20) ημερών από τότε που αυτό συνέβη, να το γνωστοποιήσει εγγράφως στην οικεία Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας υποβάλλοντας και όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά. 3. Η Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας διαβιβάζει την αίτηση με

τα συνημμένα δικαιολογητικά στην αρμόδια Δ/νση της Γεν. Δ/σης Αλιείας με την αιτιολογημένη άποψή της. 4. Η αρμόδια Δ/νση της Γενικής Δ/σης Αλιείας, εισηγείται στη Γνωμοδοτική Επιτροπή τις περιπτώσεις μη τήρησης των όρων, περιορισμών και προϋποθέσεων της παρούσας και της απόφασης υπαγωγής, για τους παραπάνω λόγους», **Άρθρο 27:** «Έλεγχοι γίνονται από τα όργανα που ορίζει ο Ν. 2860/2000 (ΦΕΚ Α΄ 251/2000), από τον Τελικό Δικαιούχο και την Επιτροπή της Ε.Κ. προκειμένου: να εξακριβωθεί ότι οι ενέργειες που χρηματοδοτούνται έχουν διεξαχθεί νομότυπα, να προληφθούν και να διωχθούν οι παρατυπίες, να ανακτηθούν απωλεσθέντα κεφάλαια, λόγω κατάχρησης ή παράλειψης. Σε περίπτωση που από τον έλεγχο των κατά νόμο αρμόδιων οργάνων διαπιστώνεται η καταβολή αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων χρηματικών ποσών οικονομικών ενισχύσεων, στα πλαίσια της παρούσης Απόφασης, για την διαδικασία καταλογισμού και είσπραξης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών εφαρμόζονται οι διατάξεις της αριθμ. 2007892/461/27.5.98 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 606/Β/98), όπως ισχύουν κάθε φορά», ήδη δε, οι διατάξεις της νεότερης 907/052/2.7.2003 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Γεωργίας (Β΄ 878), που την αντικατέστησε και στο **Άρθρο 28:** «1. Η Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας δια των αρμοδίων οργάνων παρακολουθεί τα έργα και στο στάδιο λειτουργίας τους και ενημερώνει την αρμόδια Δ/νση της Γενικής Δ/σης Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας. ... 4. Για τις διαπιστούμενες παρεκκλίσεις ή την παύση της λειτουργίας του έργου, το Υπουργείο Γεωργίας μπορεί να προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την ανάκτηση μέρους ή του συνόλου των ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί».

Απόφαση 735/2020

9. Στους όρους του Παραρτήματος 2 της ως άνω Κ.Υ.Α., όπου περιλαμβάνονται ειδικότερες ρυθμίσεις και πρότυπα έγγραφα (υποδείγματα) για το Μέτρο 2.2. «Εκσυγχρονισμός Υπαρχόντων Αλιευτικών Σκαφών», στο Κεφάλαιο ΙΒ. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ, ορίζεται ότι: «Για οποιαδήποτε αλλαγή από το αρχικό εγκεκριμένο υποέργο τηρείται η διαδικασία, οι όροι και οι προϋποθέσεις του άρθρου 14 της παρούσας. Στις κατηγορίες της παραγράφου 5 του άρθρου 14 υπάγονται αντίστοιχα οι ακόλουθες περιπτώσεις:

1. (...) 3. Τροποποιήσεις που εγκρίνονται από τη Δ/νση Θαλάσσιας Αλιείας και απαιτούν τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής υποέργου: - Αλλαγή του τελικού αποδέκτη (...) με κληρονομική διαδοχή, σε περίπτωση θανάτου του αρχικού τελικού αποδέκτη - Αλλαγή τελικού αποδέκτη που προκύπτει από την αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου μεταξύ των αρχικών μετόχων (...) - Αλλαγή της ονομασίας και / ή της εταιρικής επωνυμίας της εταιρείας (τελικού αποδέκτη), χωρίς σημαντική αλλαγή των αρχικών μετόχων (...) - Αλλαγή του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της επένδυσης. 4. Τροποποιήσεις που δεν μπορούν να γίνουν δεκτές: - Αλλαγή του τελικού αποδέκτη, εκτός από τις περιπτώσεις της υποπαραγράφου 3 (...).»

10. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι με την υπαγωγή ενός υποέργου σε πράξεις ενταγμένες στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2000-2006, υπό την ισχύ της 142932/7.8.2003 κοινής υπουργικής απόφασης, ο τελικός αποδέκτης της ενίσχυσης αναλαμβάνει, εκτός των ειδικότερων υποχρεώσεων που απορρέουν από την οικεία σύμβαση συνεργασίας, πρωτίστως την υποχρέωση τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του νομικού καθεστώτος που διέπει την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου του,

δηλαδή των ρυθμίσεων της προαναφερόμενης υπουργικής απόφασης που ίσχυε κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα. Σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στην ως άνω υπουργική απόφαση, οποιαδήποτε αλλαγή στο επενδυτικό σχέδιο μετά την απόφαση υπαγωγής, τόσο στα στοιχεία του φορέα της επένδυσης, όσο και στο χρηματοδοτικό σχήμα, απαιτεί τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής με την τήρηση της διαδικασίας που προβλέπεται στη διάταξη του άρθρου 14 της ίδιας ως άνω υπουργικής απόφασης, δηλαδή με την υποβολή σχετικής αίτησης τροποποίησης στη Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας, η οποία υποχρεούται εντός 20 ημερολογιακών ημερών να διαβιβάσει αυτήν καθώς και όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στην αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας, η οποία και θα αποφανθεί αρμοδίως. Ειδικότερα, στην περίπτωση καταβολής ενισχύσεων για τον εκσυγχρονισμό των υπαρχόντων εν ενεργεία αλιευτικών σκαφών, η μεταβολή του τελικού αποδέκτη επιτρέπεται μόνο μετά την πάροδο πενταετίας από την ημερομηνία βεβαίωσης ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου, όπως αυτή προκύπτει από Πρακτικό της Επιτροπής Ελέγχου. Η τυχόν μεταβολή του τελικού αποδέκτη πριν από την πάροδο πενταετίας από την ημερομηνία βεβαίωσης ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου, η μη τήρηση δηλαδή της ρητής αυτής υποχρέωσης, συνιστά αθέτηση ουσιώδους όρου χορήγησης της χρηματοδότησης, η οποία επιφέρει ανάκτηση αυτής και επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης καθόσον η επίμαχη χρηματοδότηση δόθηκε σε συγκεκριμένο φορέα, κατόπιν υποβολής πρότασης από τον ίδιο και αξιολόγησης αυτού, η δε αλλαγή φορέα επένδυσης συνεπάγεται σημαντικές τροποποιήσεις που επηρεάζουν την εκτέλεση του έργου. Για την ανάκτηση της χρηματοδότησης αυτής αρκεί η διαπίστωση

Απόφαση 735/2020

ότι ο τελικός αποδέκτης δεν τήρησε την αναληφθείσα από αυτόν υποχρέωση διατήρησης του εκσυγχρονισμένου σκάφους στην κυριότητά του για μια πενταετία από την ημερομηνία βεβαίωσης ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου. Επομένως, η αλλαγή φορέα επένδυσης χωρίς την τήρηση της προβλεπόμενης από τις οικείες διατάξεις διαδικασία συνιστά σοβαρή παρατυπία, λόγω της οποίας επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση, η οποία συνίσταται στην επιβολή του διοικητικού μέτρου της επιστροφής των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών μέσω του καταλογισμού.

11. Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω προβλέπεται από τις ίδιες διατάξεις η δυνατότητα μεταβολής του φορέα της επένδυσης (τελικού αποδέκτη) πριν από τη συμπλήρωση πενταετίας και διατήρησης από αυτόν της χορηγούμενης χρηματοδότησης, αφενός στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα 1 κεφ. ΙΒ παρ.3 της Κ.Υ.Α. 142932/2003, οι οποίες αφορούν θάνατο φυσικού προσώπου, αναδιάρθρωση χαρτοφυλακίου ανώνυμης εταιρείας, αλλαγή ονομασίας και επωνυμίας της εταιρείας χωρίς σημαντική μεταβολή των αρχικών μετόχων και αφετέρου όταν συντρέχουν «ειδικοί λόγοι» μετά από έγκριση του Υπουργείου Γεωργίας, υπό την προϋπόθεση της ανάληψης από το νέο φορέα όλων των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ανωτέρω κοινή υπουργική απόφαση και την απόφαση υπαγωγής. Η προβλεπόμενη από τη διάταξη του άρθρου 23 παρ.3 της ανωτέρω κοινής υπουργικής απόφασης δυνατότητα απαιτεί την έγκριση της μεταβολής του τελικού αποδέκτη από τη Διεύθυνση Θαλάσσιας Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας, η οποία αξιολογεί τους λόγους για τους οποίους ζητείται η μεταβολή του φορέα, την χρηματοοικονομική και τεχνική ικανότητα του νέου φορέα, καθώς και σχετική τροποποίηση της απόφασης

υπαγωγής του υποέργου. Περαιτέρω, από τις διατάξεις της εφαρμοζόμενης στην προκειμένη περίπτωση υπουργικής απόφασης και ειδικότερα από τη διάταξη του άρθρου 26 αυτής προβλέπεται ότι για να ανασταλεί η αναληφθείσα από τον τελικό αποδέκτη υποχρέωση διατήρησης του εκσυγχρονισμένου σκάφους στην κυριότητά του για μια πενταετία με τη διατήρηση παράλληλα της χορηγηθείσας προς αυτόν οικονομικής ενίσχυσης πρέπει να συντρέχουν γεγονότα ανωτέρας βίας στο πρόσωπό του ή άλλα γεγονότα τα οποία σαφώς και αποδεδειγμένα βρίσκονται υπεράνω του ελέγχου και της ευθύνης αυτού και παρεμποδίζουν την εκπλήρωση των αναληφθεισών από αυτόν υποχρεώσεων.

12. Εξ άλλου, σύμφωνα με την ως άνω διάταξη του άρθρου 26 απαιτείται η έγγραφη γνωστοποίηση του περιστατικού ανωτέρας βίας, μέσα σε είκοσι ημέρες από τότε που αυτό συνέβη, στην οικεία Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας, η οποία διαβιβάζει την αίτηση με τα συνημμένα δικαιολογητικά στην αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας με αιτιολογημένη άποψη. Η αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας εισηγείται στη Γνωμοδοτική Επιτροπή τις περιπτώσεις μη τήρησης των όρων, περιορισμών και προϋποθέσεων της υπουργικής απόφασης και της απόφασης υπαγωγής και την άρση της υποχρέωσης του αιτούντος για τήρηση των όρων της απόφασης υπαγωγής του στο πρόγραμμα. Κατά ρητή επομένως πρόβλεψη του ανωτέρω άρθρου η Υπηρεσία Αλιείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης δεν είναι αρμόδια για την έγκριση μη τήρησης των υποχρεώσεων τελικού αποδέκτη του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιεία 2000-2006 για λόγους ανωτέρας βίας και ως εκ τούτου ούτε και για την έγκριση της απαλλαγής του από την υποχρέωση διατήρησης της κυριότητας του εκσυγχρονισμένου σκάφους για πέντε έτη μετά

Απόφαση 735/2020

την ολοκλήρωση της επένδυσης, αφού αρμόδιες γι' αυτό είναι οι υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας.

13. Επισημαίνεται κατ' αρχάς ότι ο τελικός αποδέκτης, στην υπό κρίση περίπτωση, έλαβε το καταλογισθέν εις βάρος του ποσό όχι για την ανάπτυξη της επιχείρησής του ενόψει του εξ αυτής απώτερου οφέλους που θα προέκυπτε για την εθνική οικονομία, αλλά προς εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού, ήτοι του εκσυγχρονισμού του αλιευτικού στόλου, αναλαμβάνοντας συναφώς συγκεκριμένες κατ' αντικείμενο και χρονική διάρκεια υποχρεώσεις, οι οποίες τον περιήγαγαν σε καθεστώς υποχρέου σε δημόσια λογοδοσία. Εν όψει τούτων, αν και ιδιώτης, επιβαρύνθηκε έναντι της δημόσιας εξουσίας με καθήκοντα που επιτρέπουν στα αρμόδια όργανα της Διοικήσεως να ελέγξουν τους οικείους αυτού λογαριασμούς, να απαιτήσουν δε την επιστροφή στο δημόσιο ταμείο των χρημάτων που ο ανωτέρω έλαβε χωρίς να έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει.

13. α. Κατά της απόφασης του Ι Τμήματος η αιτούσα εταιρεία άσκησε την ένδικη αίτηση ζητώντας την αναίρεση αυτής. Συγκεκριμένα, με την κρινόμενη αίτηση καθώς και το από 10.4.2017 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, η αιτούσα επιδιώκει την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης, προβάλλοντας εσφαλμένη εφαρμογή των διεπόντων την επίδικη σχέση κανόνων δικαίου ως προς την αρμοδιότητα της Αρχής που ενέκρινε τη μεταβίβαση του σκάφους, διότι το δικάσαν Τμήμα εφαρμόζοντας την κοινή υπουργική απόφαση που διέπει το εν λόγω πρόγραμμα (ΚΥΑ 142932/2003 και τη μεταγενέστερη αυτής ΚΥΑ 154114/24.10.2005) και όχι την υπογραφείσα σύμβαση, έκρινε ότι αρμόδια για τη μεταβίβαση του εκσυγχρονισμένου σκάφους πριν την πάροδο πενταετίας

λόγω ανωτέρας βίας ήταν η Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας και όχι η Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας ..., όπως αναφερόταν στη σύμβαση συνεργασίας.

14. Ο ανωτέρω πρώτος λόγος είναι αβάσιμος και απορριπτέος, διότι, όπως ορθώς κρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση, αρμόδιες για την έγκριση μη τήρησης των υποχρεώσεων του τελικού αποδέκτη λόγω ανωτέρας βίας, καθώς και για την έγκριση απαλλαγής του από την υποχρέωση διατήρησης της κυριότητας του εκσυγχρονισμένου σκάφους για πέντε έτη από την ολοκλήρωση της επένδυσης, είναι οι υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας και όχι η Υπηρεσία Αλιείας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η οποία, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 10 της παρούσας, έχει, στο πλαίσιο υλοποίησης επιχειρησιακών προγραμμάτων, γενική αρμοδιότητα για την έγκριση κάθε μεταβίβασης επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους, σύμφωνα με το άρθρο 5 του π.δ. 261/1991. Και τούτο διότι, όπως προαναφέρθηκε, η υλοποίηση του συγκεκριμένου συγχρηματοδοτούμενου έργου διέπεται από την 142932/7.8.2003 κοινή υπουργική απόφαση, η οποία εφαρμόζεται και ρυθμίζει την υλοποίηση των έργων που είχαν ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιεία 2000-2006, στο καθεστώς της οποίας εντάχθηκε και το ελεγχόμενο έργο, όπως ρητά αναφέρεται στο άρθρο 5 της από 1.7.2014 σύμβασης συνεργασίας,

15. Με τον δεύτερο λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, υπό την ειδικότερη αιτίαση ότι με εσφαλμένη αιτιολογία δεν έγινε δεκτή παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης της αναιρεσείουσας, η οποία θεμελιώνεται: α) στην πράξη έγκρισης μεταβίβασης του εκσυγχρονισμένου σκάφους, η οποία ως διοικητική

Απόφαση 735/2020

πράξη δεν έχει ανακληθεί και επομένως παράγει όλα τα έννομα αποτελέσματά της, β) στο ενιαίο της Διοίκησης, υπό την έννοια ότι η Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας έπρεπε να είχε γνωστοποιήσει τη μεταβίβαση του σκάφους στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας και γ) στο ότι η εγκριτική πράξη μεταβίβασης του σκάφους (.../30.6.1980 απόφαση έγκρισης μεταβίβασης κυριότητας επιδοτημένου αλιευτικού σκάφους) καθώς και η συναφθείσα σύμβαση μεταξύ της Νομαρχιακής Υπηρεσίας Αλιείας ... και της ναυτικής εταιρείας «...» κοινοποιήθηκαν και στη Διεύθυνση Θαλάσσιας Αλιείας της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

16. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Και τούτο διότι, κατ' ορθή αιτιολογία, το Τμήμα έκρινε ότι η Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας δεν ήταν αρμόδια να αποφασίσει την αναστολή των υποχρεώσεων της αναιρεσείουσας για λόγους ανωτέρας βίας παρά μόνο να εγκρίνει τη μεταβίβαση του αλιευτικού σκάφους σύμφωνα με τους όρους του π.δ/τος 261/1991, όπως έπραξε με την .../30.6.2005 απόφασή της και επομένως στο μέτρο που δεν τηρήθηκε η προβλεπόμενη από την ΚΥΑ 142932/28.8.2003 διαδικασία κατά παράβαση των υποχρεώσεών της, η τυχόν εμπιστοσύνη της δεν παρίσταται δικαιολογημένη. Αλλωστε από τις διατάξεις της 142932/7.8.2003 Κ.Υ.Α. που διέπουν την υλοποίηση της συγκεκριμένης επένδυσης σαφώς προβλέπεται ότι αρμόδιες για την απόφαση της απαλλαγής των τελικών αποδεκτών από τις υποχρεώσεις τους λόγω ανωτέρας βίας είναι οι υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας και όχι η Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας που περιορίζεται μόνο σε ρόλο διεκπεραίωσης των σχετικών αιτήσεων. Ακόμα και αν ήθελε θεωρηθεί, ότι η μεταβίβαση του

σκάφους έλαβε χώρα κατ' εφαρμογή του άρθρου 23 παρ.3 της ως άνω κοινής υπουργικής απόφασης που επιτρέπει την αλλαγή φορέα της επένδυσης για ειδικούς λόγους, ρητά απαιτείται έγκριση από το Υπουργείο Γεωργίας, η οποία δεν μεσολάβησε. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλομένη, η αιτούσα ουδέποτε υπέβαλε αίτηση προς την Υπηρεσία Αλιείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ή προς τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας για την απαλλαγή από τις υποχρεώσεις της ως τελικού αποδέκτη για λόγους ανωτέρας βίας, ούτε γνωστοποίησε τους λόγους ανωτέρας βίας που επικαλέστηκε, ενώ δεν έλαβε και οποιαδήποτε διαβεβαίωση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας περί αναστολής των υποχρεώσεών της ως τελικού αποδέκτη του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιεία 2000-2006 για λόγους ανωτέρας βίας ούτε περί του επιτρεπτού της μεταβίβασης του σκάφους και της αλλαγής φορέα της επένδυσης πριν από την πάροδο πενταετίας ή την αλλαγή φορέα στην επένδυση για ειδικούς λόγους και ως εκ τούτου δεν τήρησε την προβλεπόμενη από τις προαναφερόμενες οικείες διατάξεις διαδικασία για τη μεταβίβαση του εκσυγχρονισμένου σκάφους πριν την παρέλευση της πενταετίας. Η έγκριση που δόθηκε από τη Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας, με την .../30.6.2005 απόφασή της, στην οποία η αιτούσα εδραιώνει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της, αφορά μόνο τη μεταβίβαση του εκσυγχρονισμένου αλιευτικού σκάφους στην τρίτη εταιρεία «...» κατόπιν της από 27.6.2005 αίτησης της τελευταίας, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του π.δ. 261/1991, η δε διαδικασία αυτή είναι διάφορη της διαδικασίας που προβλέπεται για την αλλαγή φορέα επένδυσης και την απαλλαγή του τελικού αποδέκτη από τις υποχρεώσεις του.

Απόφαση 735/2020

17. Με τον τρίτο λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι κατ' εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι τα περιστατικά που επικαλέστηκε η αναιρεσείουσα αναφορικά με τη δυσχερή οικονομική κατάσταση στην οποία περιήλθε λόγω αιφνίδιας λήξης της συνεργασίας της με ιδιωτική τράπεζα εξαιτίας της οποίας κατέστη ληξιπρόθεσμη η απαίτηση της τελευταίας, δεν συνιστούν λόγο ανωτέρας βίας.

18. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, καθόσον ορθώς το Τμήμα δέχθηκε ότι ανεξάρτητα από την αδυναμία απόδειξης τόσο του αιφνιδίου, όσο και του ανυπαίτιου χαρακτήρα της ανωτέρω περίπτωσης, που κατά τα προσκομισθέντα έγγραφα της .... Τράπεζας αποδίδεται σε αντισυναλλακτική συμπεριφορά της ήδη αιτούσας, σε κάθε περίπτωση τα περιστατικά αυτά αναγόμενα στη συνήθη επιχειρηματική δραστηριότητα και συναλλακτικό κίνδυνο αυτής δεν στοιχειοθετούν απρόβλεπτο γεγονός που δεν μπορούσε να αποτραπεί με μέτρα άκρας επιμέλειας, σύμφωνα και με όσα έγιναν δεκτά στη σκέψη 11 της παρούσας.

19. Με τον τέταρτο λόγο αναίρεσης περί παράβασης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, με την ειδικότερη αιτίαση της έλλειψης αιτιολογίας, προβάλλεται ότι, αν και δεν προβλήθηκε σχετικός λόγος έφεσης, το Τμήμα δέχθηκε σιωπηρά ότι ο Υπουργός, κατ' ορθή ενάσκηση της διακριτικής του ευχέρειας, διέταξε την επιστροφή ολόκληρου του ποσού της χρηματοδότησης και όχι μέρους της, ενώ η διάταξη του άρθρου 28 παρ.4 της Κ.Υ.Α. 142932/7.8.2003 προβλέπει τη δυνατότητα αυτού και όχι την υποχρέωσή του να διατάξει την επιστροφή του συνολικού ποσού της χρηματοδότησης στην περίπτωση μη πλήρωσης των όρων αυτής και περαιτέρω ότι νομίμως επέβαλε την επιστροφή του συνόλου της

επιχορήγησης αντί της μερικής (αναλογικής) επιστροφής του ποσού, λαμβάνοντας υπόψη ότι το ληφθέν ποσό χρησιμοποιήθηκε για το σκοπό για τον οποίο χορηγήθηκε αφού το εκσυγχρονισμένο σκάφος ασκούσε αλιευτική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της πενταετίας, ο σκοπός της χρηματοδότησης εκπληρώθηκε και ότι η ίδια η αιτούσα είχε εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της για μεγάλο χρονικό διάστημα, με συνέπεια τη δυνατότητα περιορισμού του καταλογισθέντος ποσού, κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας.

20. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Και τούτο διότι ζητήματα που εδράζονται στην εκτίμηση πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης δεν εξετάζονται αυτεπαγγέλτως, αλλά μόνον εφόσον είχαν προβληθεί με σχετικό λόγο έφεσης και ως εκ τούτου απαραδέκτως το πρώτον κατ' αναίρεση γίνεται επίκληση της αρχής της αναλογικότητας (ΟΛΕΣ 1523/2017, 1271/2018). Σε κάθε δε περίπτωση η αιτούσα με τη μεταβίβαση του σκάφους σε τρίτη ναυτική εταιρεία πολύ πριν από την πάροδο της πενταετίας παραβίασε ουσιώδη όρο για τη διατήρηση της χορηγηθείσας προς αυτήν ενωσιακής συνδρομής και ως εκ τούτου υφίσταται υποχρέωση και όχι διακριτική ευχέρεια της διοίκησης προς ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών (ΟΛΕΣ 899/2017). Περαιτέρω αλυσιτελώς προβάλλεται ότι το εκσυγχρονισμένο σκάφος βρισκόταν στην ενέργεια και μετά τη μεταβίβασή του στην τρίτη ναυτική εταιρεία και εκπλήρωνε κατά τον τρόπο αυτό σχετικό όρο της σύμβασης συνεργασίας.

21. Κατά τη γνώμη όμως της Προέδρου Ανδρονίκης Θεοτοκάτου και του Αντιπροέδρου Ιωάννη Σαρμά, που μειοψήφησαν, ο λόγος αναιρέσεως περί παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας είναι βάσιμος, καθ' όσον αφ' ενός

Απόφαση 735/2020

μεν το δικαστήριο της ουσίας έπρεπε να εξετάσει σχετικό λόγο ως προβληθέντα ενόψει των σχετικών ισχυρισμών, αφ' ετέρου δε ο καταλογισμός του συνόλου του κεφαλαίου εμφανίζεται ως υπερβολική θυσία εις βάρος της καταλογισθείσας, λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών της συνθηκών και της μερικής εκτέλεσης του έργου, καθώς και του γεγονότος ότι το σκάφος παρέμενε ενταγμένο στον αλιευτικό στόλο και μετά την πρόωρη μεταβίβασή του. Ο επίδικος καταλογισμός έχει χαρακτήρα επέμβασης στην περιουσία της καταλογισθείσας, ήτοι θίγει το δικαίωμα αυτής σεβασμού των περιουσιακών της δικαιωμάτων (άρθρο 1 του 1^{ου} Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ) και συνεπώς, για να είναι συμβατός με την ως άνω απαίτηση σεβασμού, πρέπει να είναι σύμφωνος με την αρχή της αναλογικότητας, μη επιβάλλοντας υπερβολική θυσία στην καταλογισθείσα, γεγονός που όπως εκτέθηκε συντρέχει εν προκειμένω, έτσι που καθιστά την επίδικη επέμβαση στο περιουσιακό δικαίωμα μη συμβατή με την ΕΣΔΑ.

22. Περαιτέρω, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παράβαση της αρχής της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης, παρότι συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις εφαρμογής της, δηλαδή καλοπιστία κατά τη μεταβίβαση του αλιευτικού σκάφους και οικονομική αδυναμία διότι η επιστροφή του ληφθέντος ποσού μετά την πάροδο ικανού χρόνου θα επιφέρει ανεπανόρθωτη βλάβη στην αναιρεσείουσα, τους μετόχους και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου αυτής.

23. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος προεχόντως ως απαράδεκτος, καθόσον δεν στηρίζεται σε σχετική αιτίαση προβληθείσα στην κατ' έφεση δίκη

και ως εκ τούτου δεν αποτέλεσε αντικείμενο κρίσης του Τμήματος (ΕλΣ Ολ. 590/1990, 749/1995).

24. Τέλος, η αιτούσα προβάλλει τη συνδρομή συγγνωστής πλάνης στο πρόσωπο των οργάνων διοίκησής της, ισχυριζόμενη ότι πεπλανημένα μεν, πλην συγγνωστώς, υπέλαβαν ότι η χορηγηθείσα από τη Δ/ση Αλιείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ... σχετική άδεια για τη μεταβίβαση του σκάφους ήταν σύμφωνη με την κείμενη νομοθεσία και δη τις ειδικές προϋποθέσεις της Κ.Υ.Α..

25. Και αυτός ο λόγος είναι απορριπτέος, καθόσον πέραν του ότι προβάλλεται το πρώτον με το υπόμνημα και συνεπώς δεν συναρτάται με αναίρετικά ελεγχόμενη πλημμέλεια της προσβαλλόμενης απόφασης, η συνδρομή συγγνωστής πλάνης δεν συνιστά, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στις σκέψεις 11 και 12 της παρούσας, νόμιμο λόγο απαλλαγής της αναιρεσείουσας από τις αναληφθείσες υποχρεώσεις της και συνακόλουθα από τον επιβληθέντα εις βάρος της καταλογισμό.

26. Συνεπώς, ορθώς και με νόμιμη αιτιολογία απορρίφθηκαν από το δικάσαν Τμήμα οι ενώπιόν του προβληθέντες λόγοι έφεσης, με τους οποίους η τότε εκκαλούσα και ήδη αιτούσα έπληττε τη νομιμότητα της αιτιολογίας της επίδικης απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης, οι δε προβαλλόμενες αναίρετικές αιτιάσεις είναι αβάσιμες στο σύνολό τους και απορριπτέες.

27. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω και εφόσον δεν υπάρχει άλλος λόγος αναίρεσης, η ένδικη αίτηση κατά της 631/2015 απόφασης του Ι Τμήματος, πρέπει, κατά πλειοψηφία, να απορριφθεί στο σύνολό της ως αβάσιμη και να

Απόφαση 735/2020

διαταχθεί η κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

28. Το Δικαστήριο, μετ' εκτίμηση των περιστάσεων, κρίνει ότι δεν πρέπει να καταλογισθεί σε βάρος της αιτούσας εταιρείας το επιπλέον οφειλόμενο παράβολο (άρθρο 73 παρ. 4 και 5 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.4129/2013).

Δια ταύτα

Απορρίπτει την από 8.5.2015 αίτηση της ναυτικής εταιρείας με την επωνυμία «...» για αναίρεση της 631/2015 απόφασης του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Και

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 13 Ιουνίου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΡΟΒΙΔΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στις 12 Μαΐου 2020.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ